

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЦЕГЛЯНИЙ ЗАВОД «АЛЬТКОМ»

Перехід економіки України до інноваційного типу розвитку на сучасному етапі ускладнюється незадовільним рівнем конкурентоспроможності більшості підприємств. Це пов'язане із застосуванням управлінських підходів, які, по зрівнянню із світовими та європейськими аналогами, не спроможні забезпечити випуск конкурентної продукції та ефективне використання науково-технічного потенціалу. Саме тому важливості набувають питання розвитку теоретичних аспектів управління конкурентоспроможністю на принципово нових засадах.

Теоретичним основам та принципам підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання присвячені праці таких відомих економістів: І.З. Должанського, Т.О. Загорної, О.В. Кендюхова, В.Я. Заруби, С.В. Смерічевської, Н.І. Чухрай, А.І. Яковлева, Ф. Котлера, Й. Шумпетера, М. Портера, Р.А. Фатхутдінова та інших, де розглянуто зміст поняття «конкурентоспроможність», визначено склад факторів формування конкурентоспроможності підприємств. Проте недостатньо уваги приділено галузевій специфіці суб'єктів господарювання, що істотно впливає на сутність конкурентоспроможності та інструменти її підвищення.

Тому метою даної роботи є уточнення сутності конкурентоспроможності підприємств будівельної галузі, на частку виробництва яких припадає більш ніж 5% загального обсягу реалізованої продукції в Україні за 1 півріччя 2011 р.

Існуючі підходи до визначення сутності конкурентоспроможності передбачають включення до складу даного поняття таких елементів, як якість та ціна продукції, репутація (імідж) фірми, сумарна частка ринку, технологічний рівень продукції, рівень доведення продукту до споживача, витрати у порівнянні з конкурентами, рівень виробничих потужностей, інноваційні можливості підприємства та дилерська мережа і можливості поширення. Враховуючи специфіку промислового підприємства з виробництва цегли ТОВ «Цегляний завод «АЛЬТКОМ», що пов'язана із безпосередньою залежністю виробництва від мінерально-сировинної бази, що утворена непоновлюваними та обмеженими природними ресурсами, а також істотним впливом на довкілля через утворення відходів, то необхідним є доповнення цього переліку наступними ознаками конкурентоспроможності промислового підприємства будівельної галузі.

В умовах наростаючих еколого-економічних конфліктів, обумовлених прискореним виснаженням природно-ресурсного потенціалу, обмеженим доступом суб'єктів господарювання до природних ресурсів при зростанні вартості їх споживання, екологічна складова конкурентоспроможності набуває статусу домінуючої, яка повинна розглядатися як рівноправна з економічними характеристиками. Тому стратегічними цілями господарської діяльності ТОВ «Цегляний завод «АЛЬТКОМ» є забезпечення екологічності виробництва на засадах впровадження технології утилізації відходів та їх використання у вторинному виробництві. Економічними перевагами екологізації є утворення резервів зниження собівартості продукції, ефективне виявлення та використання яких регламентовано на ТОВ «Цегляний завод «АЛЬТКОМ» Програмою екологічного корпоративного управління, завдяки якій підприємство забезпечує раціональне використання природних ресурсів при мінімізації забруднення довкілля (табл. 1).

Таблиця 1 – Перелік відходів і способи їх утилізації

Перелік відходів	Характер відходів, способи утилізації	Кількість утворення на 1 тис. продукції	Технічна характеристика відходів
Бій цеглини	тверді неорганічні (дроблення, помел)	0,323 т	оксиди кремнію, алюмінію, заліза
Пил неорганічний	тверді (пиловловлюючі установки)	0,004 т	окисел кремнію (не утилізується)
Газоподібні	газ (інерційні сепаратори)	0,015 т	газ (не утилізується)

Завдяки реалізації Програми за межами проммайданчику перевищення граничнодопустимої концентрації шкідливих речовин немає. Підприємство відноситься до третьої категорії небезпеки. За час роботи підприємства було перероблено більше 400 тис. тонн відходів вуглевидобувної промисловості. Використовуючи відходи вуглевидобувної промисловості Донецької області у виробництві будівельних матеріалів підприємство сприяє зниженню витрат по перевезенню, складуванню і зберіганню відходів збагачувальними фабриками Донецького басейну, що повністю відповідає основним положенням «Програми науково-технічного розвитку Донецької області на період до 2020 року».

Проведене дослідження доводить доцільність включення до складу конкурентоспроможності підприємства екологічних характеристик, які повинні бути враховані при розробці у подальшому механізмів посилення конкурентних позицій вітчизняних підприємств як на внутрішньому, так і на світових ринках.